
חברת עבודה

"עולם החלומות של רומי"

מאת ענת רוזנשטיין

*יש לציין כי לכל ילד קצב התפתחות מיוחד, וכך להתאים את התרגול ומשך הקיראה לגיל הילד וליכולת הריכוז שלו.

תרגול בנושא עולם הצורות

הבנה ראשונית של צורות חשובות להבנת הגיאומטריה כולה.

לימוד מושגים גיאומטריים באמצעות הספר "עולם החלומות של רומי":

- ✓ תור כדי קריאה בספר בחלק של עולם הצורות תציבו על הצורות.
- ✓ תערבו את הילדות תור כדי קריאה ותשאלו שאלות כמו "היכן מציר עיגול?" ותיתנו ליד למצוא ולהציבו בלבד.
- ✓ תדגישו בפני הילדות את התוכנות שיש לכל צורה (למשל, ניתן לומר שעיגול זאת צורה אשר ניתן לגלל).

ובגיל מאוחר יותר תשאלו שאלות על התוכנות "האם משולש יכול להתגלל?".

- ✓ תספרו יחד עם הילדות כמה קודקודים וצלעות יש לכל צורה.
- ✓ תציבו על משולש ותשאלו "האם זה עיגול?" ותסבירו לילדות למה מעשה זה לא עיגול.
- ✓ תציבו על צורה מסויימת ותשאלו שאלות כמו "איך אתה יודע שההמשולש?" (שאלת נוספת נוספת לשאול במקרה להעלות את רמת החשיבה בהתאם להתפתחותו של הילד היא "איך אתה יודע שההמשולש לא ריבוע?")
- ✓ כשההבנה מתגבש תשאלו יותר מורכבות כמו "מה משותף לשתי הצורות האלה? / מה שונה? "

בסביבות גיל שנה עד שניתים הפעוט רוכש לעצמו מושגים כמו צורות והוא מסוגל להבחין שקיימים בניתן שני.

הציפייה מילדים בגיל הרך היא שידעו בסופו של דבר לזהות, לתת שם, לצייר, להשוות ולמיין צורות.

ניתן ורצוי לבצע את הלימוד בדרך מהנה, כמו דרך קריית הספר "עולם החלומות של רומי" והסביר על הצורות המצוירות. כמו כן, תורידו את דפי הצביעה מהאתר או מהאפליקציה תצבעו יחד עם הילדים את הצורות (תוקף כדי צביעת הצורות ניתן לספור צלעות, קודקודים ועוד), ותתנו לילדים להתנסות ולנסות גם לצייר את הצורות על גבי הדפים עצמם.

אוצר מילוי

- האינטראקציה והדיבור עם התינוק חשובות מאוד וبنות בהמשך את הדיבור והשפה.
 - התינוקות נולדים "מכוונים" לתקשורת מבחינת ראייה, שמיעה, קשר עין, הם מעדיפים פנים אנושיות ויש להם העדפה לקולות אנושיים.
 - התפתחות השפה והתקשורת קשורה קשר ישיר להתפתחות מערכות שונות כמו מערכת השמיעה, המערכת המוטורית, המערכת הקוגניטיבית, מערכת הראייה, מערכת העצבים ומערכת השרירים.
 - הילד לומד המון תוך כדי שהוא שומע אותנו המבוגרים מדברים איתנו ובינו.
-
- יש לשים לב לנוראה כתומה אשר אמרה להידלק כאשר הילד בגיל 20 חודשים (כלומר שנה ושמונה חודשים) ועודין אינו מפיק 20 מילים. במצב זה צריך להיות עמוק ועם יותר תשומת לב ולשקל פניה לרופא ההתפתחות הילד.
-
- מחקרים מדעיים רבים מראים קשר ישיר וחזק בין קריאה חוזרת באותו הספר בספר ילדים לגיל הרך שבהם מדברים עם הילד על תוכן הספר והאירועים שבו, לבין ההתפתחות השפה והיכולת הלימודית בגיל מאוחר יותר.
 - מחקרים רבים הראו כי הקריאה ספרים לילדים צעירים מהווים את אחת מהדרכים המוצלחות והיעילות ביותר להעשרה של השפה ולעידוד של הילדים לפיתוח מיומנויות לשוניות נרחבות. כמו כן, ככל שיש לילדים יותר חוות ספרותיות עם ספרים וסיפורים בגיל הרך, כך הוא מוכן יותר ללמידה ולכתוב בהמשך.
-
- כאשר אתם מקראים לילדים "עולם החלומות של רומי" שימו לב שאתם מקראיים בקצב מתאים (לא מהר מדי ולא לאט מדי – להרגיש את הילד). כמו כן, יש לדיבק בהגייה כך שיוכלו להבין את המילים ולהפניהם. בנוסף, שימו לב לאינטונציה אשר תhapeור את הספרו לייתרシアטרלי, קולח ומעניין (להימנע מהקראה מונוטונית).
-
- אוצר המילים בניי מקטגוריות רבות כמו למשל שמות עצם, فعلים, תארים, מילوت יחס, כינוי גוף. וסדר רכישת המילים תלוי בין היתר בעניין של הילד ורמת הכרתו עם הפריטים. באמצעות הספר "עולם החלומות של רומי" תעזרו לילדים להיחשף, להכיר וללמוד בעניין אוצר מילים רחב בנושאים שונים: צורות, צבעים, חפצים, חיות, מספרים, מילوت יחס, כיוונים למרחב ועוד.

- חשוב לציין כי ישנה למידה ספונטנית וישנה למידה אשר דורשת הוראה מכוונת. חשוב שהמבוגר יבצע הוראה מכוונת, כלומר המכחשה ותיווך של המידע. כמו למשל ברכישת תארים כמו גובה-נמוך, קטן-גדול וכדומה. רכישת ידע זהה לא תקרה מחשיפה שקורית מלאיה, היא דורשת הוראה מכוונת מכיוון שימושיים אלו הם בעלי אלמנט יחס. דרך הספר אתם יכולים לבצע הוראה מסווג זה בצורה מהנה. בעת קראות הספר עם הילדים זכרו כי לעיתים יש צורך לתווך את הכתוב, להרחיב, להסביר, לדבר על האיורים ולקשר בין המילה לאיור בספר.

• ילדים לומדים לארגן שודות סמנטיים בעדרתנו המבוגרים. מבחינת הסמנטיקה, מדוברת בין היתר על ארגון של מילים על-פי קבוצות מילים בעלות קרבה במשמעות (קבוץ מילים על-פי קטגוריות), למשל: חיונות – כוללות בפנים ג'ירפה, תנין, זברה וכן הלאה, ספר "עולם החלומות של רומי" מחולק לחמשה נושאים בצורה מסודרת ונפרדת. כך שקל יותר לרכוש וללמוד את המילים ולדעת לקשר בינהן.

- בעת הקראה חשוב ליצור מעורבות ועניין, ולעודד את הילדים להשתתף במהלך הקראה.
ולכן בעת הקראה יש:
 - ✓ לשוחח על האיורים.
 - ✓ לחבר בין המילוט&התරחות לבין האיורים המתאימים בספר.
 - ✓ לשוחח על המתרחש בספר ומעבר (נושאים נוספים המתקשרים לנושא הנarra).
 - ✓ לשאול את השאלות המופיעות בספר ומעבר (למשל: אילו חיות נוספות אתה מכיר?).
 - ✓ לחתת לידוה להשלים לבדוק את המשפטים (לאחר שכבר שמעו את הספר מספר פעמים).
 - ✓ לעודד את הילד להשתתף בהקראה: להצביע, לשמוע את דעתו, לשאול, לענות, להשלים.

תרגום בנושא עולם המספרים

תחילה התפתחות של מושג המספר מתרכשת בגיל הרך ויש חשיבות רבה לאופן בו הילד רוכש מושג זה.

חשוב להבין של מושג המספר ישנו ארבעה היבטים שאוותם יצרוך בסופו של דבר לדעת הילד, ואת כולם ניתן ללמד דרך הספר "עולם החלומות של רומי":

1. **הצליל** – אחד, שניים, שלישי, רביעי... וכן הלאה. כמובן, שמות המספרים.

מה עושים?

בזמן שאתם קוראים לידיה את הספר תדמיינו תוך כדי קריאה את שמות המספרים. בהמשך תיתנו לילדים להשלים את שמות המספרים תוך כדי הקריאה בעצמם.

2. **הכמות** – הכמות אותה מצין המספר.

מה עושים?

כאשר אתם מקראים לידיה את החלק של עולם המספרים בספרו יחד כמו פעמים מופיעות כל סירה באירור המתאים (1 פעם אחת, 2 מופיעות פעמיים וכן הלאה).

בסוף, בספרו יחד פריטים באירורים לאורך כל הקריאה בספר בחלקי השונים (למשל כמה פרפרים יש? כמה קוביות?...).

כמו כן, בשאלת המופיעות בעולם המספרים ניתן לילד לחפש בעצמו את הדובונים באירור ולאחר מכן לנסוט לספר כמה דוביים יש.

- שימוש לב, כאשר הילד כבר יתחיל לנסוט לספר בעצמו בזמן קריאת הספר כמו ספרות מצויות יש מכל סירה, תחילתה יכולה להיות כי יציבו יותר מפעם אחת על אותו העצם כאשר מונח. וזאת כדי לעדין לא פיתח במלואו את עקרון ההתאמנה החד-חד ערכי במניה. וזה בסדר זה חלק מהתהליך! ויש פשוט להמשיך ליצור עבור הילד כמה שיותר התנסויות מגוונות בחימם עצמן וגם תוך כדי הקריאה בספר.

3. **סדר ורცף** – מספר סודר: ראשון, שני, שלישי וכן הלאה. ורצף של המספרים, ארבע למשל נמצא אחרי שלוש ולפני חמישה.

מה עושים?

סדר : תור כדילוגיה קריית הספר נדגשים ילדים את המספר הסודר- בלילה הראשון..בלילה השני..בלילה השלישי וכן הלאה. ובהמשך ניתן לילדים לנוסות להשלים בעצמם.
רצף : בזמן הקריאה בספר תנתנו דגש על האירור בעולם המספרים בו ניתן לראות איזו סירה נמצאת לפני ואיזו אחריו. תשאלו את הילדים שאלות כמו: איזו סירה עומדת ראשונה לפני כולם? מי עומד מאחוריה? מי עומד לפני חמישה? מי מאחוריה? וכן הלאה).

4. **הסמל**- הצורך הגרافيיתי שבו נכתבים המספרים.

מה עושים?

תור כדילוגיה בחלק של עולם המספרים תציבו על המספרים המצוירים בהתאם לტקסט.
בהמשך תשאלו שאלות כמו "היכן סירה שלוש?" וכן הלאה, ותנתנו לילדים להציבו.
כמו כן, תור כדילוגיה תנתנו דגש והציבו על מספרי העמודים בספר.

תרגול בנושא עולם הצבעים

כדי שפועוט ילמד לזהות צבעים הוא צריך קודם קודם להתנסות בהם כמובן. ولكن, עלכם ההורים להסביר את תשומת לבו של הילדה לצבעים אשר נמצאים בכל מקום סביבנו.

- בח' היומיום הסבו את תשומת לבו של הילד לצבעים אשר נמצאים בסביבתו. למשל: "אתה לובש חולצה בצבע אדום", "בוא נקלף את הבננה הצהובה והתפוז הכתום", "טראה רומי לובש שמלה בצבע צהוב", "הינה הקובייה הכהולה", "אבא נועל היום נעליים בצבע לבן", "שנתת לב שהחולה שller צהובה בדיאק כמו הלימון הזה?" וכדומה.
כמו כן, כאשר אתם משחקים יחד עם הילדים בקוביות, כדורים, מדבקות, לגו וכן הלאה, תנסו למיין את המשחק על פי הצבעים. למשל "בוא נסדר את כל ה כדוריים הירוקים פה ואת הכתומים כאן בצד השני" וכדומה.
- בגיל שנה עד שנתיים מתחילה התינוק להתעניין ביטושים וצבעים ומסוגל לחתך אותם ולצייר על דף נייר. חשוב שתתנו לו כמה שיטור להתנסות.
באוטה התקופה הילד גם רוכש לעצמו מושגים של צבעים והוא מסוגל להבחן שקיים בניהם שני. ובסביבות גיל שנתיים מצליח הפעוט להתאים שני חפצים באותו הצבע – תיצרו עבור הילד כמה שיטור התנסויות. למשל: הניחו חישוקים בצבעים שונים ולידם כדורים באותו הצבע, ותתנו לילדים להתאים את הcador המתאים בתוך החישוק בהתאם לצבע.
- בסביבות גיל שלוש לרוב ילדים כבר את שמות הצבעים. למשל, כשנשאל את הילד "באיזה צבע זה?" ונצביע על חפץ מסוים הוא ידע לענות. בזמן הקריאה הספר תשאלו את הילדה שאלות כמו "באיזה צבע השמלת של רומי?" "באיזה צבע מר עיגול?" "באיזה צבע הכפתור הזה?" וכדומה.

מה עושים תוך כדי הקריאה בספר "עולם החלומות של רומי"?

- ✓ תנתנו שם לצבעים - תצביעו על הצבעים עליהם אתם מזכיראים באירועים בעת הקריאה.
- ✓ תהאלו את הילדות היכן נמצא צבע ספציפי באירוע.
- ✓ תחפשו בסביבתכם את הצבעים עליהם אתם מזכיראים בספר - האם הצבע הזה קיים אולי בעוד מקום בספר? בחרר? וכן הלאה.
- ✓ תוך כדי קריאה בספר בחלוקת השונים כאשר דנים על האירועים תנתנו דגש על הצבעים.
- ✓ ילדים מאד אוהבים לצבע בצבעים שונים ונוהנים במיוחד כשהם משוחה מוכר. הורידו את הקבצים של דפי צביעה באתר ובפליקציה של כל החלקים השונים של הספר כדי לתת לילדים להתרנסות ולהווות את הצבעים באופן נוסף ומוחשי יותר. תנתנו לילדים לחקש ולהתרנסות בצבעים השונים על הדפים. ובהמשך בגיל מאוחר יותר תלמדו את הילדים לצבע גם בתוך הקווים או לבחור את הצבע שהם רוצים לחפש הספציפי.

תרגול בנושא **כיוונים** במרחב

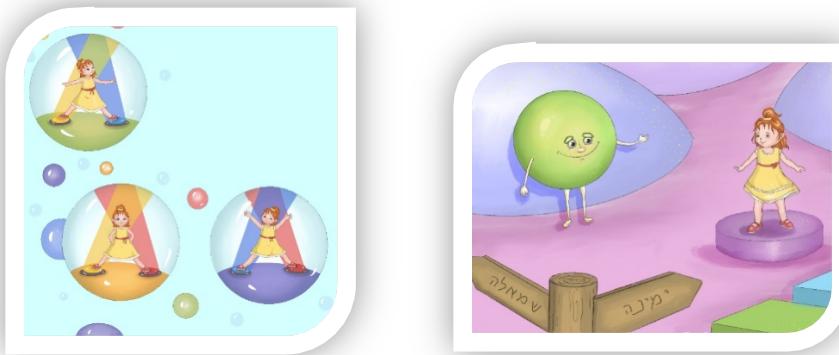
שימוש לב כי לאורך הספר נלמד תפיסת כיוונים דרך הטקסט ודרך האיורים.

כוונים במרחב –

- ימין ושמאל:**

תתנו דגש תור כדִ קריאה על ימין ושמאל למשל בעולם הצורות ובעיקר בעולם הצבעים. שימוש לב כי האיורים מצוירים כמראה של הילד. כלומר הצד הימני של הילד כמו במראה יהיה הצד הימני של רומי בכך לא לבלבל את הילדים ולעזר להם לרכוש את הכוונים. וזאת דרך נפלאה ללמידה ימין ושמאל דרך הספר ולתת על קר דגש תור כדִ הקריאה כולה.

במהלך הקריאה כאשר תקראיו בספר שromo משתמשת ברגל ימין - תגעו לילדותה ברגלויה הימנית, כאשר תקראיו שromo משתמשת ברגל שמאל - תגעו ברגלויה השמאלית של הילדה וכן הלאה.
כמו כן, במהלך הקריאה תבצעו עם הילדים מושימות כמו למשל: "בוא ניגע עם אצבע של יד ימין/שמאל בכפטורocaboo באירור"

• למעלה למיטה:

תור כדֵי הקרייה תנתנו דגש על למעלה ולמיטה. למשל בעולם החיות – הקופים או הנחש למעלה, והחיפושיות או הפרחים למיטה וכדומה. תשאלו את הילדים שאלות כמו "מי נמצא למעלה הנחשהקוף או החיפושית? מי למיטה?".

• מלפנים ומאחור:

תור כדֵי העיון באירועים תנתנו דגש על מלפנים ומאחור. למשל בעולם הצורות באירועים ניתן לראות לעתים את הצורות מלפנים ולעתים מאחור.

תפיסת היכוונים (ימין/שמאל, למעלה/למטה, לפנים/לאחור) הינה תוצר של למידה והתנסות תנעוטית והתפתחות בהבנת מושגי המרחב אצל הילד.

לשלב את כל מה שלמדנו

כאמור כדי ללמידה צריך להתנסות כמו שיותר וליצור הזרדמנויות מגוונות למידה.

ישנן דרכים רבות בהן ניתן ללמידה ולשלב צבעים, צורות, מספרים, חיות, חפצים וכדומה למשל עם ציונים במרחב או אחד עם השני בדרכים מגוונות.

דוגמאות למשחקים שיצרו זירה נוספת ללמידה והתנסות:

- תפזרו על הרצפה בריסוטולים או כל דבר בצבעים שונים ותיתנו לילדות המשימות כמו "נראה מי יצליח להגיע עם רג'ל ימין\שמאל לצבע הכחול".
- תיקחו כדורים קטנים בצבעים שונים, ותתנו משימות כמו "נראה מי יצליח לבועט ברג'ל ימין הכי רחוק בצד ימין לצבע אדום", "נראה מי יצליח לזרוק הכי גבוהה למעלה ביד שמאל כדור לצבע יירוק" וכן הלאה.
- השתמשו בחפצים הקיימים בבית- למשל: "תעמוד מאחוריו הכסא ותנסה לגלגל על הרצפה למיטה מתחתיו את הcador הצהוב".
- תיקחו צורות שונות משחקים שונים או תציירו ותגזרו ותתנו משימות כמו "תביא לי עיגול כחול וריבוע יירוק", "בוא נשים את כל הצורות שבצבע אדום בצד ימין ואת כל הסגולים בצד שמאל" וכדומה.
- תיקחו לג' צבעוני ותבנו מגדל אחד גבוה ואחד נמוך. ניתן משימות ונשאל שאלות תוך כדי המשחק כמו: תספרו יחד כמה לג' יש בכל מגדל, "מי יותר גבוה\נמוך?", "מה הצבעים של הלגו?", "איזה מגדל מימין\שמאל?" וכדומה.
- תיקחו משחק עם חיים ותבצעו תוך כדי משחק שאלות ומשימות כמו: "כמה חיים יש פה?", "מה צבע של המקור של התרגול?", "באיזה צבע הכנספים של הציפור?" "כמה רגליים יש לפיל??"

יש אינסוף דרכים ללמידה ביוםיום בצורה מהנה וכייפית.

תקראו את הספר בהנאה, תדונו עליו ועל האיורים, ואל תשכחו להתנסות ולישם לאחר מכן בדרכים מגוונות בח"י היומיום.

